

Sosyal Hizmet(Social Work) Eğitim ve Uygulamaları Perspektifinde Refah (Welfare) Kavramının Etimolojik Analizi Üzerine Düşünceler

“Doğru Bilinen Yanlışlar”

S. Sedat Türkeri
Sosyal Hizmet Uzmanı (Emekli)
ORCID: 0000-0002-6025-9562

Ülkemizde edebiyattan sanata, sanattan bilimsel çalışmalara, toplumlararası kültürel iletişim ve etkileşime varıncaya kadar sayısız alanı etkileyen **“kavramsal kodlamaların”** çeşitli nedenlere bağlı olarak (dil yapıları, kökenleri, toplumsal kültürel yapı farklılıkları v.b) farklı farklı yordamlarla gerçek anlamından kısmen veya tamamen uzaklaşması/uzaklaştırılması söz konusu olabilmektedir.

Çoğu kez literatürde **“çeviri yanlışları”** ana başlığı altında tartışılan bu sorun alanı en temelde insan ilişkilerinden başlamak üzere eğitim, kültür, sanat yaşamında bazen onarılması güç ve maliyetli sorunlara yol açabilmekte, hatta dillerin yozlaşmasına neden olabilmektedir. Özellikle bu “çeviri yanlışlarının” hukuk alanına yansımaları doğrudan insan haklarını da olumsuz yönde etkileyen sonuçlar doğurma potansiyeli taşıyabilmektedir.

Bu kavramlardan bir tanesi de sosyal hizmet teori ve uygulamaları başta olmak üzere sosyal refah, sosyal politika geliştirme ve uygulamaları açılarından çok önemli bir anahtar kavram olarak yerleşen ve Türkçe’ye “*refah*” olarak yerleşen “*Welfare*” kavramıdır.

Yaptığımız AI (artificial intelligence) araştırma ve analizlerine göre “*Welfare*” etimolojik kökenleri itibarıyla Eski İngilizceye (Old English) kadar uzanan iki ayrı kökün birleşmesinden oluştuğu görülmektedir.

“Wel” sözcüğü eski İngilizcede “*iyi, hoş, memnuniyet*” (well) anlamına gelen “wel” kökünden türetilmiş, “Fare” sözcüğü de yine eski İngilizcede “*gitmek, seyahat etmek, yaşamak, geçinmek veya başarılı olmak*” anlamlarına gelen “*faran*” (günümüz İngilizcesindeki fare ve far) fiiline dayanmaktadır.

Bu iki sözcükten türetilen yeni sözcüğün kökeni ise “*iyi gitmek (to fare well), iyi durumda olmak, mutluluk ve güvende yaşamak*” anlamlarını karşılamaktadır. Tarihsel süreçte bu sözcüğün, “*bireyin veya toplumun maddi ve manevi esenliğini, yani genel yaşam kalitesini*” ifade eden bir kavrama dönüştüğü anlaşılmaktadır.

Bu “*Welfare*” kavramının Fransızca literatürdeki ve kıta Avrupa’sındaki yansımalarına gelince, Anglo-Sakson dünyasındaki bu kavram zamanla devletin bireylere sağladığı sosyal koruma

ağlarını, sosyal güvenliği ve sosyal hizmetleri içine alan geniş bir şemsiye kavram haline geldiği görülmektedir.

Bu bağlamda özellikle “*État-providence (refah devleti)*” ve sosyal politikanın kurumsal uygulamaları, Anglo-Sakson dünyasındaki “*social welfare ve social work*” pratikleriyle doğrudan kesiştiği ifade edilmektedir.

Sözcüğün kökenine inildiğinde asıl vurgunun sadece “*ekonomik bir zenginliğe*” değil, insanın onurlu ve güvence altında bir yaşam sürmesine yapıldığı açıkça görülmektedir.

“*Welfare*” kavramının Avrupa Konseyi kararları ve **Avrupa Sosyal Şartı (European Social Charter)** düzlemindeki hukuki analizi, bu kavramın Anglo-Sakson kökenli pratiklerden evrilerek uluslararası insan hakları hukuku normuna dönüşmesini göstermektedir.

Avrupa Sosyal Şartı (1961) ve onun Revize Edilmiş versiyonunda “*welfare*” kavramı soyut bir refah temennisinden öte, devletlerin uluslararası hukuki yükümlülükleri altına soktuğu somut **sosyal haklar (social rights)** kategorisinde ele alınır. Bu çerçevedeki hukuki terminoloji şu üç temel sütun üzerine yerleştirilmiştir:

- **Hak Temelli Ayrım (Social Security vs. Social Welfare Services):** Avrupa Sosyal Şartı'nın sistematik yapısında “*welfare*” kavramı, dar anlamda prim veya katkı ödeme esasına dayanan “**sosyal güvenlik (social security, Madde 12)**” hukuki olarak ayrıştırılır. Hukuk terminolojisinde “*welfare*” iki ana madde başlığı altında normatifleşir:
- **Sosyal ve Tıbbi Yardım Hakkı (Madde 13 - *Right to social and medical assistance*):** Yeterli geliri olmayan ve başka bir yoldan geçimini sağlayamayacak durumda olan bireylere maddi yardım ve sağlık bakımı sağlanmasını zorunlu kılar. Burada “*welfare*”, devletin sosyal devlet olmaktan kaynaklanan asgari geçim güvencesi (sosyal yardım) anlamını taşır.
- **Sosyal Refah Hizmetlerinden Yararlanma Hakkı (Madde 14 - *Right to benefit from social welfare services*):** Metnin Fransızcasındaki (*droit au bénéfice des services sociaux*) ve İngilizcesindeki bu kullanım doğrudan profesyonel **sosyal hizmet (social work)** uygulamalarına referans verir. Hukuki tanım gereği devletler; bireylerin, ailelerin ve grupların toplum içinde gelişmelerine ve çevrelerine uyum sağlamalarına katkıda bulunacak **sosyal hizmet yöntemlerini ve kuruluşlarını** desteklemek veya doğrudan kurmakla yükümlüdür.

Avrupa Konseyi Kararları ve Denetim Mekanizması (*Jurisprudence*)

Avrupa Konseyi'nin insan hakları mekanizmaları (özellikle **Avrupa Sosyal Haklar Komitesi - ECSC**), *welfare* kavramını yorumlarken şu hukuki ilkeleri işletir:

- **Subjektif Hak Niteliği:** Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) bireysel ve siyasi haklara odaklanırken, Avrupa Sosyal Şartı eksenindeki *welfare* ve sosyal hizmetler mekanizması, ekonomik ve sosyal hakların "programsal" olmaktan çıkarılıp devletler için bağlayıcı birer **pozitif yükümlülük** (obligation to fulfill) haline gelmesini sağlar.
- **Yoksulluk ve Dışlanmayla Mücadele:** Özellikle Şart'ın güncellenen maddelerinde (örneğin yoksulluk ve sosyal dışlanmaya karşı korunma hakkı) *welfare*, dezavantajlı grupların toplumsal hayata entegrasyonunu sağlayan bir koruma kalkanı olarak tanımlanır. Komite kararlarında, sosyal refah hizmetlerinin lütuf (*charity*) değil, bireylerin talep etme ehliyetine sahip olduğu yasal birer hak olduğu vurgulanır.
- **Evrensellik ve Eşitlik İlkesi:** Şart'ın "Ayrımcılık Yasağı" (Madde E) kuralı gereğince, refah hizmetlerinden ve sosyal yardımlardan yararlanmada vatandaşlık bağı ile ülkede yasal olarak bulunan yabancı uyruklular arasında hak temelli bir eşitlik gözetilmesi zorunludur.

Hukuki Terminolojideki Sentez

Avrupa Konseyi hukuku açısından bakıldığında *welfare*, kelime kökenindeki "iyi olma/iyi yaşama" halini bireyin lütfuna değil, **sosyal adalet** ve **sosyal devlet** ilkelerine dayanan rasyonel bir hukuki rejime bağlar. Fransız hukuk sistemindeki *État-providence* (refah devleti) ve *service social* (sosyal hizmet) terminolojisiyle birebir örtüşen bu yaklaşım, devletin bireyin refah düzeyini korumak ve geliştirmek için idari ve yasal teşkilatlanmaya gitmesini uluslararası hukukun emredici standartlarından biri haline getirmektedir.

Anglo-Sakson ve Roma-Germen hukukunda “welfare” Kavramı

Anglo-Sakson sisteminde “welfare” neden farklı anlaşılır? İngilizce *welfare* sözcüğü, özellikle Birleşik Krallık ve Anglo-Sakson sosyal politika geleneğinde, yalnızca “**refah**” anlamında kullanılmaz.

Welfare;

- *sosyal güvenlik,*
- *sosyal yardım,*
- *sosyal bakım,*
- *çocuk koruma,*
- *aile destekleri,*
- *sosyal hizmetler*

gibi oldukça geniş bir alanı ifade edebilir.

Bu nedenle İngilizcedeki: **social welfare** ifadesini gördüğümüzde otomatik olarak Türkçedeki “**sosyal refah**” kavramına eşitlemek yanıltıcı olabilir.

Çünkü İngilizce hukuk ve sosyal politika dilinde “*welfare*”, çoğu zaman devletin bireyin ve ailenin sosyal ihtiyaçlarına yönelik oluşturduğu **kurumsal hizmet ve destek sistemini** de içine alır.

Roma-Germen/Kıta Avrupası geleneğinde kavramlar daha fazla ayrışır

Türkiye'nin hukuk sistemi ise tarihsel olarak **Kıta Avrupası/Roma-Germen hukuk ailesi** içerisinde değerlendirilir.

Burada kavramların birbirinden ayrılması daha belirgindir:

Sozialstaat

→ sosyal devlet

Sozialleistungen

→ sosyal yardımlar/sosyal ödemeler

Soziale Dienste

→ sosyal hizmetler

Soziale Arbeit

→ sosyal çalışma/sosyal hizmet mesleği

Wohlfahrt

→ refah/esenlik

Dolayısıyla Almanca hukuk ve sosyal politika terminolojisinde bile **Wohlfahrt**, **Soziale Dienste** ve **Soziale Arbeit** aynı şey değildir.

Bu ayrım Türkiye bakımından son derece önemlidir.

Avrupa Sosyal Şartı'nın İngilizce-Fransızca yapısı

Avrupa Sosyal Şartı'nın kendisi de bu iki hukuk ve dil geleneğinin kesiştiği bir metindir.

İngilizce:

“The right to benefit from social welfare services”

Fransızca:

“Droit à l'utilisation des services sociaux”

Burada çok dikkat çekici bir durum ortaya çıkıyor. İngilizcede: **“social welfare services”** denirken, Fransızcada: **“services sociaux”** denmektedir. Yani İngilizce metindeki **“welfare”** kavramı Fransızca metinde aynı biçimde taşınmamıştır.

Çünkü Avrupa Sosyal Şartı'nın 14. maddesinin temel konusu aslında: **kişinin sosyal hizmetlerden yararlanabilmesi** üzerine kuruludur.

Türkçe çeviride sorun bu noktada ortaya çıkıyor. Türkçe resmi metin: **“Sosyal Refah Hizmetlerinden Yararlanma Hakkı”** demektedir. Bu çeviri İngilizce metindeki: **“social welfare services”** ifadesini esas alıyor. Fakat Türkçe okuyucu açısından **“sosyal refah hizmetleri”** ifadesi, **sosyal hizmetler** kavramından farklı ve hatta belirsiz bir alan yaratabiliyor.

Oysaki Yenilenmiş Avrupa Sosyal Şartının 14. maddenin ikinci önemli kavramı: **social work methods** yani **sosyal hizmet/sosyal çalışma yöntemleridir**.

Dolayısıyla maddeyi yalnızca “*refah*” sözcüğünü dar kapsamı üzerinden okumak doğru değildir.

Asıl fark: “welfare” ile “social work” kavramlarının bir bütünlük oluşturmalarıdır.

Bunu şöyle gösterebiliriz:

Anglo-Sakson yaklaşım

Welfare

Bu yaklaşımda welfare şemsiyesi oldukça geniştir.

Kıta Avrupası/Roma-Germen yaklaşımı

Sozialstaat / sosyal devlet

Kıta Avrupası yaklaşımında ise hizmetin “**hukuki niteliği ve mesleki niteliği**” daha belirgin şekilde ortaya konulmaktadır.

Türkiye açısından neden kritik?

Türkiye'nin hukuk sistemi Anglo-Sakson değildir. Dolayısıyla İngilizce bir kavramın Anglo-Sakson sosyal politika tarihindeki anlamını doğrudan Türk hukuk sistemine aktarmak sorun yaratabilir.

Örneğin: **welfare** = **refah** diyerek, **social welfare services** = **sosyal refah hizmetleri** sonucuna ulaşmak dilsel olarak mümkün olsa da bundan: “**sosyal hizmetler ikincil bir yardım faaliyetidir**” sonucu çıkarılamaz.

Tam tersine Avrupa Sosyal Şartı'nın 14. maddesi “**sosyal hizmet yöntemlerini**” özellikle vurgulamaktadır.

Çocuk adaleti açısından baktığımızda;

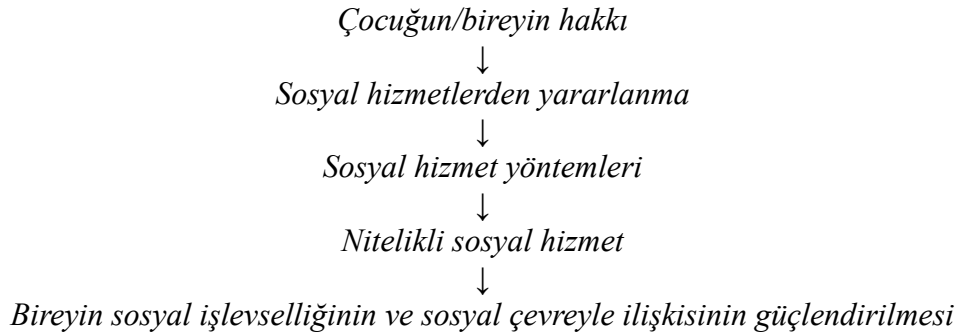
Anglo-Sakson yaklaşımında “welfare” kavramı çok geniş olduğu için çocuk mahkemenin önüne geldiğinde çocuk refahı (welfare'ı) çok geniş bir değerlendirme alanı oluşturabilmektedir.

Ancak Kıta Avrupası yaklaşımında bunun yanında: **çocuğun sosyal hakları + sosyal hizmetlere erişim ve yararlanma hakkı + profesyonel sosyal çalışma** ayrımının korunması da bir o kadar önemlidir.

Dolayısıyla çocuk hakkında “sosyal inceleme” (sosyal değerlendirme) yapan profesyonelin yalnızca: **psikolog + sosyolog + öğretmen + çocuk gelişimci** olması, etik, akademik ve evrensel hukuk açılarından bakıldığında sosyal hizmet mesleğinin kapsam alanındaki “**sosyal inceleme ve sosyal değerlendirme süreçlerinin** otomatik olarak karşılığı değildir.

Avrupa Sosyal Şartı m.14 bu nedenle çok önemlidir

Madde 14'ü incelediğimizde:

Sosyal inceleme ve değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle “**refah**” amaçsal bir kavram, “**sosyal hizmet**” ise teorik boyutuyla bir akademik kavram hem de doğrudan sosyal hizmet uygulama boyutuyla sosyal hizmet mesleği ile kurumsal bir uygulama alanını birlikte ifade eden kavramdır.

Roma-Germen hukukunda “**hak**” boyutu daha da önemlidir. Kıta Avrupası hukuk sistemlerinde sosyal devlet anlayışı, sosyal hakların anayasal ve yasal düzenlemelerle güvence altına alınması üzerinden gelişmiştir.

Bu nedenle Türkiye bakımından: **sosyal yardım almak** ile **sosyal hizmetlerden yararlanma hakkına sahip olmak** aynı şey değildir. İkincisi çok daha güçlü bir hukuki konum yaratır.

Özellikle çocuk refahı açısından bakıldığında “**Çocuk korunma ihtiyacı ortaya çıktığında sosyal hizmet sistemine erişebilmelidir.**” Bu yalnızca devletin “**isterse vereceği yardım**” değildir.

Bunu Anayasa Mad.90 ile birleştirdiğimizde; Türkiye açısından asıl hukuki tartışma burada başlıyor. Avrupa Sosyal Şartı'nın 14. maddesi: sosyal hizmetlerden yararlanma hakkını

düzenlerken; 17. Madde “*çocukların sosyal, hukuksal ve ekonomik korunmasını*” *perspektifini*” düzenlemektedir.

Bunları T.C. Anayasa'sının: Mad.41 – ailenin ve çocuğun korunması ve Mad.90 – usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar ile değerlendirdiğimizde, çocuk adalet sisteminde sosyal hizmetin tamamen tali veya isteğe bağlı bir faaliyet olarak görülmesi ciddi biçimde sorgulanmalıdır.

Özellikle “Avrupa Sosyal Şartı'nın Türkçe metnindeki “*sosyal refah*” tercihinin, İngilizce özgün metindeki “*social welfare*” kavramıyla nasıl anlaşılması gerektiği ve bunun “**sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı**” bakımından ne ifade ettiği önem taşımaktadır.

Avrupa Sosyal Şartı'nda “sosyal refah” mı, “sosyal hizmet” mi? Avrupa Sosyal Şartı'nın 14. maddesinin İngilizce özgün başlığı: “*The right to benefit from social welfare services*” şeklindedir. Avrupa Konseyi'nin metninde de 14. madde, bireylerin sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkını düzenlemekte ve özellikle “*methods of social work*” yani “*sosyal hizmet yöntemlerini*” açıkça esas almaktadır.

14. Madde devletlere yalnızca insanların “*refahını artırmayı*” söylemiyor; açıkça **sosyal hizmet yöntemlerinden yararlanarak** bireylerin ve grupların refahına, gelişmesine ve sosyal çevreye uyumuna katkı sağlayacak **hizmetleri geliştirme veya sağlama** yükümlülüğü getiriyor. Dolayısıyla burada “*refah*”, **sosyal hizmetin yerine geçen bir kavram değildir.**

Asıl hak “**refah**” değil, hizmetten yararlanma hakkıdır. Madde 14'ün yapısına dikkat ettiğimizde üç ayrı kavram görüyoruz:

- social welfare**
→ sosyal refah / sosyal esenlik
- social welfare services**
→ sosyal refah hizmetleri
- social work methods**
→ sosyal hizmet yöntemleri

Bunların birbirine eşitlenmemesi gerekir.

Özellikle: “*The right to benefit from social welfare services*” ifadesindeki “**right to benefit**”, kişinin yalnızca devletin refah politikasından fayda görmesini değil, **hizmetlerden yararlanma hakkını** ifade etmektedir.

Bu nedenle Türkçede hak bakımından en açıklayıcı ifade: “**Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı**” olabilir. Ancak hukuki metnin resmi terminolojisi açısından “**sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı**” ifadesinin de korunması gerekir.

Böylece iki farklı düzeyi birbirinden ayırabiliriz: **Resmî çeviri:** Sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı **Hak temelli açıklama:** Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı olarak değerlendirmek önemli bir noktadır.

Çünkü Madde 14'ün öznesi “**sosyal hizmettir**”. Madde 14/1'de devletlerin taahhüdü: “**Sosyal hizmet yöntemlerinden yararlanarak...**” diye devam ederek hizmetlerin geliştirilmesi veya sağlanmasına vurgu yapmaktadır.

Bu nedenle maddeyi sadece “**Devlet insanların refahını artırmalıdır**” şeklinde okumak ciddi bir kapsam daraltmasına yol açar. Sosyal Şartın söylediği daha somuttur:

- **Devlet** → *sosyal hizmetleri geliştirecek/sağlayacak*
- **Sosyal hizmet** → *sosyal hizmet yöntemlerini kullanacak*
- **Amaç** → *bireylerin ve grupların refahı ve gelişimini sağlamak*
- **Sonuç** → *kişinin sosyal çevresiyle her açıdan asgari düzeyde uyumuna katkı sağlanması.*

Dolayısıyla **refah sonuç, amaç boyutudur; sosyal hizmet ise bu hakkın gerçekleştirilmesindeki profesyonel sosyal hizmet müdahale süreçleri ve yöntem boyutudur.**

Madde 14'ü 16 ve 17 birlikte değerlendirildiğinde ise

Avrupa Sosyal Şartı'nın:

- **Madde 14:** Sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı
- **Madde 16:** Ailenin sosyal, hukuksal ve ekonomik korunma hakkı
- **Madde 17:** Çocukların ve gençlerin sosyal, hukuksal ve ekonomik korunma hakkı arasında sistematik bir bağlantı olduğu görülebiliyor.

Özellikle 17. madde çocukların ihtiyaç duydukları **bakım, yardım, öğretim ve eğitim olanaklarına** sahip olmalarını ve bunun için uygun ve yeterli kurum ve hizmetlerin oluşturulmasını ve sürdürülmesini öngörmektedir. Ayrıca çocukların ihmal, istismar, şiddet ve sömürüye karşı korunmasını düzenlemektedir.

Bu nedenle:

Madde 14 yalnız başına bir “refah hizmeti” maddesi değildir. Madde 14'teki sosyal hizmet anlayışı, Madde 16'daki aile koruması ve Madde 17'deki çocuk korumasıyla birlikte düşünüldüğünde **hak temelli sosyal hizmet sisteminin önemli bir parçasıdır.**

Çocuk adalet sistemi bakımından çok önemli bir sonuç; Çocuk adalet sistemi çocuğu yalnızca: **“suç işleyen kişi”** olarak ele alamaz, buna karşın çocuğun aynı zamanda bir **“hak sahibi birey”**, eş zamanlı olarak **“sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı korunma ve gelişme hakkı”** bulunan bir kişi olduğu gerçeği üzerinde durulması gereken bir konudur.

Bu nedenle çocuk adaletinde sosyal hizmetin teorik ve uygulama boyutuyla bir meslek olarak bulunması yalnızca **“yardımcı bir meslek”** boyutuyla sınırlandırılması gerçekçi bir yaklaşım değildir. Bu nedenle konunun **“Avrupa Sosyal Şartı'nın 14. maddesindeki hak anlayışıyla bağlantılı olarak”** değerlendirilmesi gereken bir hak ve hizmet olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Üstelik 14. madde sosyal hizmet yöntemlerinden açıkça söz ederken, 17. madde çocukların ihtiyaç duyduğu uygun ve yeterli **kurum ve hizmetlerin** kurulmasını ve sürdürülmesini öngörmektedir.

Bu nedenlerle sosyal hizmet perspektifinden baktığımızda **“welfare”** terminolojisinin kavramsal içeriğini Tablo: 1 ve 2’ de görüldüğü gibi kısaca özetlemek yerinde olacaktır.

Tablo 1: Welfare kavramı

Kavram (welfare)	Kullanım
<i>Social welfare</i>	<i>Sosyal refah / sosyal esenlik</i>
<i>Social welfare services</i>	<i>Sosyal refah hizmetleri</i>
<i>Social services</i>	<i>Sosyal hizmetler</i>
<i>Social work</i>	<i>Sosyal çalışma / sosyal hizmet</i>
<i>Right to benefit from social welfare services</i>	<i>Sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı</i>
Hak temelli açıklama	Sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı

Tablo 2: Welfare “işlevsel/kavramsal karşılaştırma” (Kavram haritası)¹

¹ Bu tablo “sözlük karşılığı” olarak değil, “işlevsel/kavramsal karşılaştırma” olarak ele alınmalıdır: Özellikle *social work* – *Soziale Arbeit* – *travail social* – sosyal hizmet arasında tam bir eşdeğerlik yoktur. Fransa örneğinde *travail social*’ın kapsamı özellikle farklıdır. ([Springer](https://link.springer.com/article/10.1007/s12054-026-00869-6?)) (<https://link.springer.com/article/10.1007/s12054-026-00869-6?>).

İngilizce	Almanca	Fransızca	Türkçe
welfare	Wohlfahrt	bien-être	refah / esenlik
social welfare	soziale Wohlfahrt	bien-être social	sosyal refah
welfare state	Wohlfahrtsstaat	État-providence	refah devleti
social state	—	État social	sosyal devlet
social policy	Sozialpolitik	politique sociale	sosyal politika
social services	Soziale Dienste	services sociaux	sosyal hizmetler
social work	Soziale Arbeit	travail social	sosyal hizmet / sosyal çalışma
social welfare services	soziale Dienste / Wohlfahrtsdienste bağlamına göre	services sociaux	sosyal refah hizmetleri
social protection	soziale Sicherung	protection sociale	sosyal koruma
social assistance	Sozialhilfe	aide sociale	sosyal yardım
well-being	Wohlergehen	bien-être	esenlik / iyi olma hali

Burada özellikle “sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı” ile “sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı”nı birbirinin alternatifi gibi değil, biri Sosyal Şart’ın resmi çevirisi, diğeri ise kavramın Türkçe hak temelli açıklaması olarak kullanmak daha doğru olur.

Avrupa Sosyal Şartı’nın 14. maddesinde “refah”, sosyal hizmetin kendisi değil; sosyal hizmet yöntemleriyle gerçekleştirilmesi amaçlanan toplumsal ve bireysel sonuçtur. Hak ise kişinin bu hizmetlerden yararlanma hakkıdır.

Bu ayrım, Türkiye’de “**sosyal hizmet = yardım**” anlayışının aşılması açısından da önemlidir.

Daha da önemlisi, Türkiye’nin Avrupa Sosyal Şartına taraf olması nedeniyle bu konu Anayasa’nın **90. maddesi** bağlamında ayrıca ele alınmalıdır. O zaman konu sadece terminoloji tartışması olmaktan çıkar; “**Türkiye’de sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı nasıl güvence altına alınmaktadır ve çocuk adalet sisteminde bu hak gerçekten kullanılabiliyor mu?**” sorusuna dönüşür.

Sonuç olarak welfare kavramının bir ana değişken kavramın Türkçe karşılığının yeterince üzerinde durulmaması, farklı denilebilecek kodlamaların netleştirilemediği nedenleriyle tarihsel süreçte Sosyal Hizmet Literatürünü ne denli etkilediği, mesleki uygulamalarda hangi istenmeyen kavram kargaşalarına yol açtığı, yanlış kullanılmasının hangi hukuksal sonuçlara yol açtığı/açabileceği konuları şüphesiz çok sayıda bilimsel araştırma konularıdır.

Kısaca özetlemek gerekirse önemli bir konu olarak sosyal hizmet ve sosyal politikalar açısından “**welfare**” kavramının iç hukukumuzda “*çeviri yanlışlarından arındırılmış olarak*” yer alması sosyal hizmet eğitim, yönetim ve uygulamalarına katkı sunacağı, bireylerin “hak temelli” sosyal hizmetlere erişimlerini kolaylaştıracağı, yerelde ayrı bir tartışma konusu olan mesleki rol çatışma ve karmaşalarının büyük ölçüde önüne geçilebileceği, evrensel uygulamalar açısından

ülkemizdeki sosyal hizmet uygulamalarının daha üst düzeyde görünürliğe ulaşabileceği ön görülmektedir.

Kaynaklar;

European Social Charter. Avrupa Sosyal Şartı(Gözden Geçirilmiş). Strazburg, 3 Mayıs 1996. ((<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/04/20070409-1.htm>)[T.C. Resmî Gazete](https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/04/20070409-1.htm) ([resmigazete.gov.tr](https://www.resmigazete.gov.tr))).

Béland et al. (2021) – *The Oxford Handbook of the Welfare State* ([OUP Academic](#))

Çetin, M. Ş. (2025). Sosyal refah devleti bağlamında sosyal hizmet politikaları ve Türkiye açısından bir değerlendirme. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2).

Garland (2016) – *The Welfare State: A Very Short Introduction* ([Edinburgh Research](#))

Finlayson (1994) – *Citizen, State, and Social Welfare in Britain 1830–1990* ([OUP Academic](#))

Harris & White (2018) – *A Dictionary of Social Work and Social Care* ([Google Kitaplar](#))

Thompson (2020) – *Understanding Social Work* ([Middlesex - London](#))

Boeckh et al. (2017) – *Sozialpolitik in Deutschland* ([Springer](#))

Benz et al. (2011) – *Soziale Politik – Soziale Lage – Soziale Arbeit* ([Springer](#))

Ceccaldi et al. (2006) – *Les institutions sanitaires et sociales* ([EHESP Dokümantasyonu](#))

European Social Charter. Avrupa Sosyal Şartı, m. 14. social welfare services / methods of social work ([RM COE](#)). <https://rm.coe.int/1680489fe8?>

Taşçı, F. – TÜBİTAK, “Sosyal/Toplumsal Refah” – Türkçe kavramsal karşılık için ([Tübitak Ansiklopedi](#))